

מצוות קידושין

מצווה לקדש

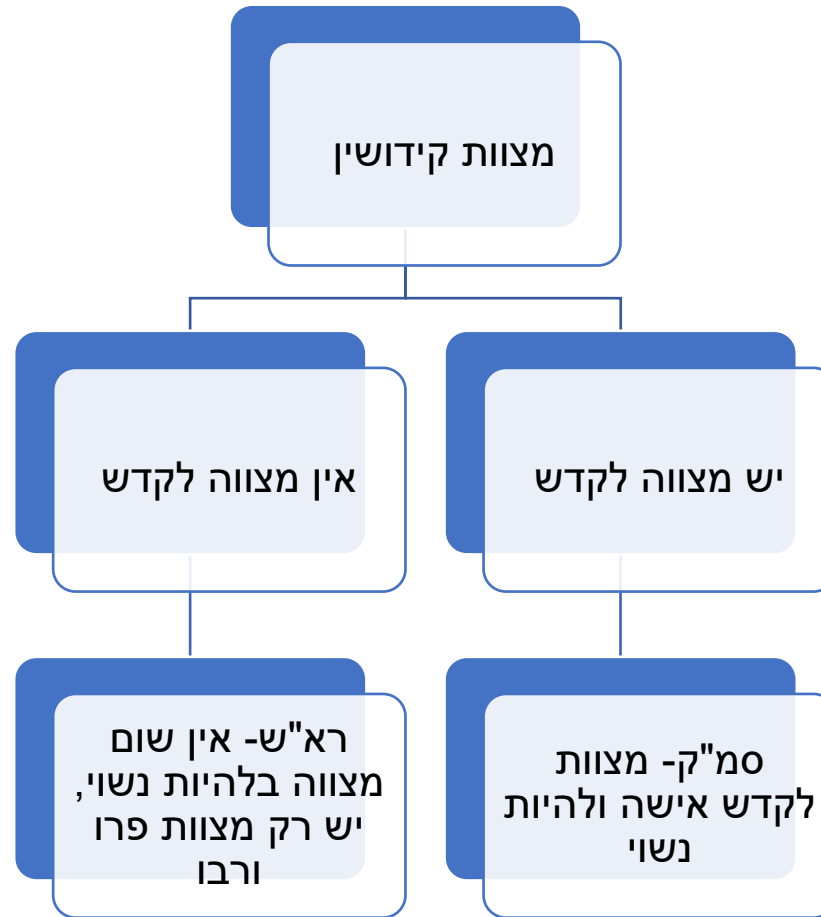
ספר מצוות קטן מצווה קפג

לקדש את האשה דכתיב (דברים כ"ב) כי יקח איש אשה וגם לבני נח כתיב ודבק באשתו מכאן שאדם מצווה להיות לו אשה מיוחדת לשמו ואפילו לבני נח, באו לסיני ניתוספו להם קדושין (ואלו הם דיני קידושין) האשה נקנית בכסף בשטר ובביאה.

רא"ש - אין מצוות קידושין, רק פרו ורבו

רא"ש מסכת כתובות פרק א סימן יב

...ויש שכתבו שצריך לברך ברכת אירוסין קודם קידושין כדאמר (פסחים דף ז ב) כל הברכות כולן מברכין עובר לעשייתן. ויש שכתבו שצריך לעשות אחר האירוסין דילמא הדרא בה האשה והויא לה ברכה לבטלה. ועוד שבכל המצות לפי שמזכירין עשיית המצוה מברכין עליהן עובר לעשייתן אבל כאן אין מברכין אשר קדשנו לקדש האשה וכיון שאין מזכירין עשיית המצוה אין צריך לברך עובר לעשייתן. מאי מברכין. אשר קדשנו במצותיו וצונו על העריות ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה וקידושין ברוך מקדש ישראל וכו' ונהגו האידנא מקדש ישראל על ידי חופה וקידושין. יש מקשין על נוסח ברכה זו למה אין מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו לקדש את האשה ועוד היכן מצינו ברכה כזאת שמברכין על מה שאסר לנו הקדוש ברוך הוא והלא אין אנו מברכין שאסר לנו אבר מן החי והתיר לנו את השחוט ועוד מה ענין להזכיר עריות בכאן. ועוד מה לנו להזכיר חופה בכאן כיון שמברכין ברכת ארוסין בבית האירוסין ובלא חופה. ונ"ל כי ברכה זו אינה ברכה לעשיית המצוה** כי פריה ורביה היינו קיום המצוה ואם לקח פלגש וקיים פריה ורביה אינו מחוייב לקדש אשה וכן הנושא זקנה איילונית או עקרה וכן סריס חמה שנשא מברכין ברכת חתנים ואין חיוב במצוה זו שאין בה קיום מצות פריה ורביה והילכך לא נתקנה ברכה במצוה זו. אף בנושא אשה לשם פריה ורביה כיון (שאי) אפשר לקיים מצות פריה ורביה בלא קידושין ולא דמי לשחיטה שאינו מחוייב לשחוט ולאכול ואפ"ה כשהוא שוחט לאכול מברך דהתם אי אפשר לו לאכול בלא שחיטה אבל הכא אפשר לקיים פריה ורביה בלא קידושין וגם התם אפקיה קרא בלשון ציווי דכתיב וזבחת ואכלת אבל הכא כתיב כי יקח איש ועוד דבקדשים אי אפשר בלא שחיטה הילכך מברכין על כל שחיטה. וברכה זו נתקנה לתת שבח להקב"ה אשר קדשנו במצותיו והבדילנו מן העמים וצונו לקדש אשה המותרת לנו ולא אחת מן העריות. והזכירו בו איסור ארוסות והיתר נשואות בחופה וקידושין שלא יטעה אדם לומר שהברכה של קידושין נתקנה להתירה לו לכך הזכירו חופה לומר דדוקא ברכת חופה היא המתרת הכלה***. ולהכי נמי הקדימו חופה לקידושין לומר והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה שאחר ברכת הקידושין:

רמב"ן - קידושין הוי חצי מצווה

חידושי הרמב"ן מסכת כתובות דף ז עמוד ב

וצונו על העריות ואסר לנו את הארוסות. יש לשאול היכן מצינו ברכה כגון זו שמברכין על מה שאסר לנו השי"ת והלא אין אדם מברך שאסר לנו אבר מן החי והתיר לנו את השחוט, ועוד מה ענין העריות לכאן, ועוד שעכשיו אינה ניתרת לו ולמה יברך, ואפשר... **כיון שהחופה והקידושין אינן נעשין בבת אחת וחצי המצוה נעשית בקידושין הוצרך לברך עליהם מקדש ישראל, שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן ואילו היתה החופה נעשית עכשיו היו מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו על הקידושין והחופה כמו שמברכין על השחיטה, ועכשיו לא היו יכולים לברך אשר קדשנו על הקידושין ועל החופה שהרי אין החופה נעשית עכשיו ולא היו יכולים לומר אשר קדשנו על הקידושין שלא מצינו שיברך אדם על מצוה שאין עשייה זו גמר מלאכתה, לפיכך הוצרכו לברך אשר קדשנו על העריות והתיר לנו האחרות שקדושין תופסין בהם והודיעו שהן אסורות אלא על ידי חופה וקידושין שנמצא כמי שמברך על קדושתן של ישראל.**

ר יחיאל מפאריש - קידושין ונשואין שתי מצוות

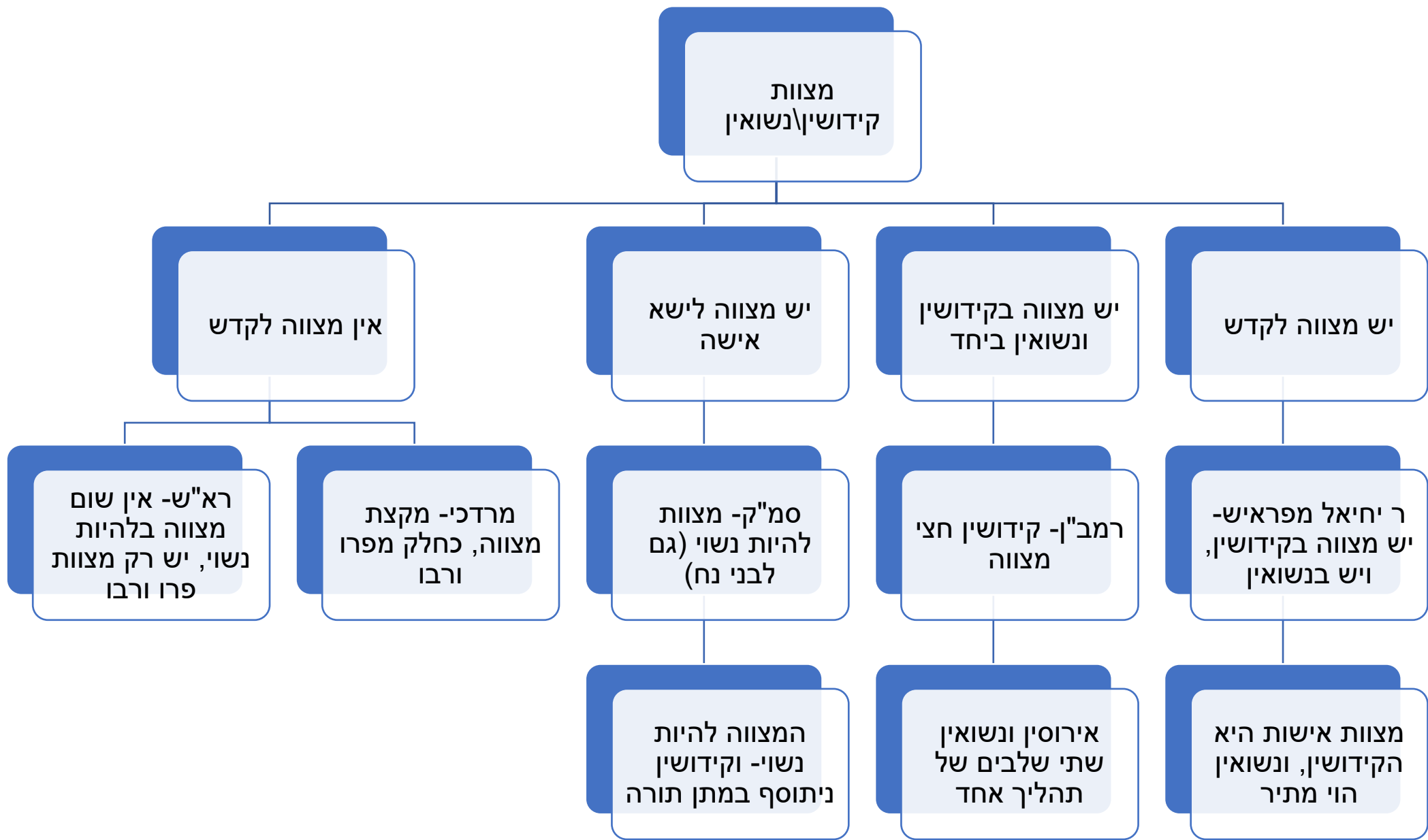
חידושי הריטב"א מסכת כתובות דף ז עמוד ב

ובירושלמי משמע שצריך לברך על הקדושין ברכת המצות קודם הקדושין דאמרינן התם בפרק הרואה (ה"ג) כל המצות כולן מברך עליהן בשעת עשייתן חוץ מן התקיעה וי"א אף חוץ מקדושין בבעילה, אלמא קידושין דכסף או שטר היו מברכין ברכת המצות קודם הקידושין, ולפי מה שפשט המנהג בישראל נראה שקבלו שאין זה שיטת התלמוד בבלי שלנו, ולא הזכיר שום גאון ברכה זו בשום מקום ומנהגן של ישראל תורה, ובתוספות כתבו בשם רבינו יחיאל ז"ל **מפאריש שהיה מנהיג לברך על פי הירושלמי מכיון דלא חזינן בגמ' דילן להדיא דפליג בהא**, כי הרבה ברכות אנו מברכין שאין בתלמוד שכבר נתן לנו כלל לברך על המצות, **והמנהג מנהג טעות היה לפי שסבורין דקידושי אשה רשות דכי יקח איש אשה רשות, ואינו כן אלא מצוה היא כמו שיש מצוה בפריה ורביה**, ומה שאמרו בפרק התכלת (שם) שאין מברכין על מצוה שאין עשייתה גמר מלאכתה, נראה ודאי דלא קשיא עליה דרבינו ז"ל, דאינו אלא כגון עשיית סוכה ועשיית ציצית שאין העשייה עושה כלום בעיקר המצוה עד שילבש טליתו וישב בסוכתו בחג, **אבל הקידושין עצמן עושין מעשה גמור להתירה לו ע"י חופה ולאוסרה לכל העולם ומצוה באפי נפשה היא ולמה לא יברך עליה**, אלא שמנהג מכריע ואמרינן בירושלמי (יבמות פ"ז ה"ג) כל הלכה שהיא רופפת בידך פוק חזי מאי עמא דבר ונהוג כותייהו.

מרדכי - מצווה חלקית כפוף לפרו ורבו

מרדכי מסכת כתובות פרק בתולה נשאת רמז קלב

מקדש עמו ישראל ע"י חופה וקדושין משום דזימנין מקדש בשעת ברכת הנשואין ואז הכנסת חופה קודמת לקידושין כי הכנסת החופה היא שמוסרה בשחרית לחתן קודם הברכה ומה שאין מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו לקדש האשה משום דאין עשייתה גמר מצוה כדאיתא פרק התכלת ובשעת נשואין נמי אין מברכין [*על הנשואין] דשמא הוי ברכה לבטלה דשמא לא יזכו להבנות יחד.

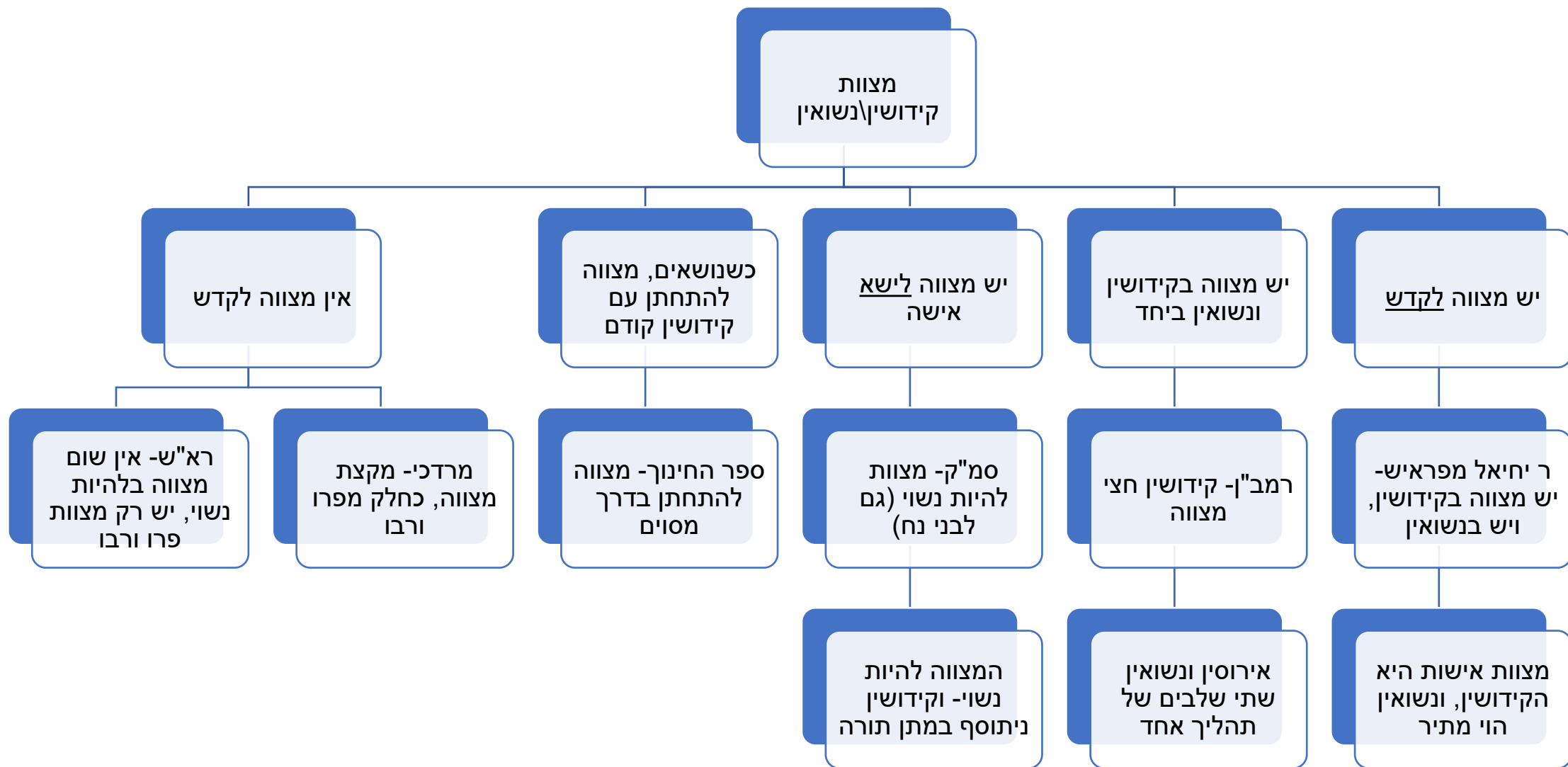
ספר החינוך - מצווה שאם מתחתנים לקדש קודם

ספר החינוך מצווה תקנב

מצות קדושין באשה

שנצטוינו לקנות האשה באחת משלשה דרכים קודם הנישואין, ודרכים אלו ביארו חכמים [קידושין ב' ע"א] שהן בכסף או בשטר או בביאה עליה, ועל זה נאמר [דברים כ"ב, י"ג], כי יקח איש אשה ובא אליה, כלומר אם ירצה איש ליקח לו אשה יקנה אותה תחלה בביאה. ומה שאמר הכתוב [שם כ"ד, ב'] ויצאה והיתה, בא עליו הפירוש כי כמו שיציאת האשה היא בשטר, כמו שנכתוב בסדר זה [מצווה תקע"ט] בעזרת השם. כן ההויה אליו, כלומר קנית האשה היא בשטר, ולמדו זכרונם לברכה [שם ד' ע"ב] גם כן שהיא נקנית בכסף מדכתיב באמה העבריה [שמות כ"א, י"א] ויצאה חנם אין כסף, ובא עליו הפירוש, אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ומנו אב.

משרשי המצווה שתצונו התורה לעשות מעשה באשה יורה ענין זיווגם טרם ישכב עמה, ולא יבוא עליה כבוא על הזונה מבלי מעשה אחר קודם ביניהם....

שיטת הרמב"ם במצוות קידושין

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ריג

והמצוה הרי"ג היא שצונו לבעול בקדושין ולתת דבר ביד האשה או בשטר או בביאה. וזו היא מצות קדושין....

רמב"ם הלכות אישות הקדמה

הלכות אישות. יש בכללן ארבע מצות, שתי מצות עשה, ושתי מצות לא תעשה. וזה הוא פרטן: (א) **לישא אשה בכתובה וקידושין**. (ב) שלא תבעל אשה בלא כתובה וקידושין. (ג) שלא ימנע שאר כסות ועונה. (ד) לפרות ולרבות ממנה. וביאור מצות אלו בפרקים אלו.

רמב"ם הלכות אישות פרק א

הלכה א- קודם מתן תורה היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא לישא אותה מכניסה לביתו ובועלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאשה, כיון שנתנה תורה נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחלה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה שנאמר +דברים כ"ב+ כי יקח איש אשה ובא אליה.
הלכה ב- **וליקוחין אלו מצות עשה של תורה הם**, ובאחד משלשה דברים האשה נקנית, בכסף או בשטר או בביאה, בביאה ובשטר מן התורה ובכסף מדברי סופרים, וליקוחין אלו הן הנקראין קידושין או אירוסין בכל מקום, ואשה שנקנית באחד משלשה דברים אלו היא הנקראת מקודשת או מאורסת.

רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה כג

כל המקדש אשה בין על ידי עצמו בין על ידי שליח צריך לברך קודם הקידושין הוא או שלוחו ואחר כך מקדש **כדבר** **שמברכין קודם כל המצות**, ואם קידש ולא בירך לא יברך אחר הקידושין שזו ברכה לבטלה, מה שנעשה כבר נעשה.

ר אברהם בן הרמב"ם - עיקר המצווה הוי נשואין

- שו"ת ברכת אברהם סימן מד
- שאלה. אמר הרב זצ"ל בתחלת ספר נשים מצות עשה של תורה לקדש את האשה באחד משלשה דברים בכסף או בשטר או בביאה ובשטר מדאוריתא ובכסף מדברי סופרים וקשיא לי בגוה תחלה דאי חיובה דאוריתא לקדש באחד מן השלשה דברים נמצאת קידושי כסף דאוריתא ואמאי הדר אמר בכסף מדברי סופרים ואי אמרת מדאוריתא חייב לקדש באחת משתים הכי /היכי/ נפיק ידי המצוה בכסף שהוא מדרבנן היכי אשכחן חיובי דאוריתא מיפטר במידי דהוא מדרבנן ...ועוד קשיא לי על עיקר מימריה ז"ל שהקידושין מצוה על אדם חוץ ממצות פריה ורביה ואי מצוה בפני עצמה היא קשיא הא דקא מתרצינן בפרק ואלו מגלחין לא מיבעי קאמר לא מיבעי לארס דלא קא עביד מצוה שאסור אלא אפילו לישא דקא עביד מצוה נמי אסור
- תשובה...ואותה הקושיא שהקשית על עיקר דבריו לא קשיא עליה /עליו/ שבמנין המצוות בתחלת הלכה /זו/ אמר שהמצוה לישא אשה בכתובה וקידושין ולא אמר לקדש אשה וכן אמרינן לישא דקא עבד מצוה וזה שאמר **וליקוחין אלו מצות עשה לפי שהיא תחלת מצות הנשואין** וכך אמר בתחלה יקנה אותה תחלה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה שנאמר כי יקח איש אשה ובא אליה **אבל קידושין בלא נישואין ודאי לא השלים המצוה עדיין ומצות פריה ורביה מצוה אחרת היא שמצות פריה ורביה כשיהיה לו בן או בת קיים המצוה ומצות הקדושין והנשואין אפילו יש לו כמה בנים וכמה בנות ויש עמו כמה נשים כל אשה שירצה לישא אותה מצוה עליו שישא אותה בקדושין ועיין בדבריו ז"ל בספר מצות יתבאר לך ההפרש שביניהם ואין בנו צורך להאריך בדבר זה**

דחיית תירוץ של ר"א בן הרמב"ם

רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה כג
כל המקדש אשה בין על ידי עצמו בין על ידי שליח צריך לברך קודם הקידושין הוא
או שלוחו ואחר כך מקדש כדרך שמברכין קודם כל המצות, **ואם קידש ולא בירך לא
יברך אחר הקידושין שזו ברכה לבטלה, מה שנעשה כבר נעשה.**

רמב"ם הלכות ברכות פרק יא הלכה ה
העושה מצוה ולא בירך, **אם מצוה שעדיין עשייתה קיימת מברך אחר עשייה ואם
דבר שעבר הוא אינו מברך, כיצד הרי שנתעטף בציצית או שלבש תפילין או שישב
בסוכה ולא בירך תחלה חוזר ומברך אחר שנתעטף אשר קדשנו במצותיו וצונו
להתעטף בציצית, וכן מברך אחר שלבש להניח תפילין, ואחר שישב לישב בסוכה וכן
כל כיוצא באלו.**

רמב"ם - קידושין אין בו שמחה כלל

רמב"ם הלכות יום טוב פרק ז הלכה טז

אין רואין את הנגעים במועד שמא ימצא טמא ונמצא חגו נהפך לאבל, ואין נושאים נשים ולא מייבמין במועד כדי שלא תשתכח שמחת החג בשמחת הנשואין, אבל מחזיר הוא את גרושתו, ומארסין נשים במועד, ובלבד שלא יעשה סעודת אירוסין ולא סעודת נישואין כדי שלא יערב שמחה אחרת בשמחת החג.

רמב"ם הלכות אבל פרק ו הלכה ה

בנישואין כיצד, אסור לישא אשה כל שלשים יום, ומותר לארשה אפילו ביום המיתה, ומי שמתה אשתו, אם כבר קיים מצות פריה ורביה ויש לו מי שישמשנו ואין לו בנים קטנים הרי זה אסור לישא אשה אחרת עד שיעברו עליו שלשה רגלים, אבל מי שלא קיים מצות פריה ורביה, או שקיים ויש לו בנים קטנים או שאין לו מי שישמשנו, הרי זה מותר לארשה ולכנוס מיד ואסור לו לבא עליה עד שלשים יום, וכן האשה שהיתה אבלה לא תבעל עד שלשים יום.

רמב"ם הלכות אישות פרק י הלכה יד

מותר לארס בכל יום חול אפילו בתשעה באב בין ביום בין בלילה, אבל אין נושאים נשים לא בערב שבת ולא באחד בשבת גזירה שמא יבוא לידי חילול שבת בתיקון הסעודה שהחתן טרוד בסעודתו, ואין צריך לומר שאסור לישא בשבת, ואפילו בחולו של מועד אין נושאים נשים כמו שביארנו לפי שאין מערבין שמחה בשמחה שנאמר +בראשית כ"ט+ מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת, ושאר הימים מותר לישא אשה בכל יום שירצה והוא שיטרח בסעודת נישואין שלשה ימים קודם [יום] הנישואין.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ריג

והמצוה הרי"ג היא שצונו לבעול בקדושין ולתת דבר ביד האשה או בשטר או בביאה. וזו היא מצות קדושין....

רמב"ם הלכות אישות הקדמה

הלכות אישות. יש בכללן ארבע מצות, שתי מצות עשה, ושתי מצות לא תעשה. וזה הוא פרטן: (א) **לישא אשה בכתובה וקידושין**. (ב) שלא תבעל אשה בלא כתובה וקידושין. (ג) שלא ימנע שאר כסות ועונה. (ד) לפרות ולרבות ממנה. וביאור מצות אלו בפרקים אלו.

רמב"ם הלכות אישות פרק א

הלכה א- קודם מתן תורה היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא לישא אותה מכניסה לביתו ובועלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאשה, כיון שנתנה תורה נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחלה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה שנאמר +דברים כ"ב+ כי יקח איש אשה ובא אליה.
הלכה ב- **וליקוחין אלו מצות עשה של תורה הם**, ובאחד משלשה דברים האשה נקנית, בכסף או בשטר או בביאה, בביאה ובשטר מן התורה ובכסף מדברי סופרים, וליקוחין אלו הן הנקראין קידושין או אירוסין בכל מקום, ואשה שנקנית באחד משלשה דברים אלו היא הנקראת מקודשת או מאורסת.

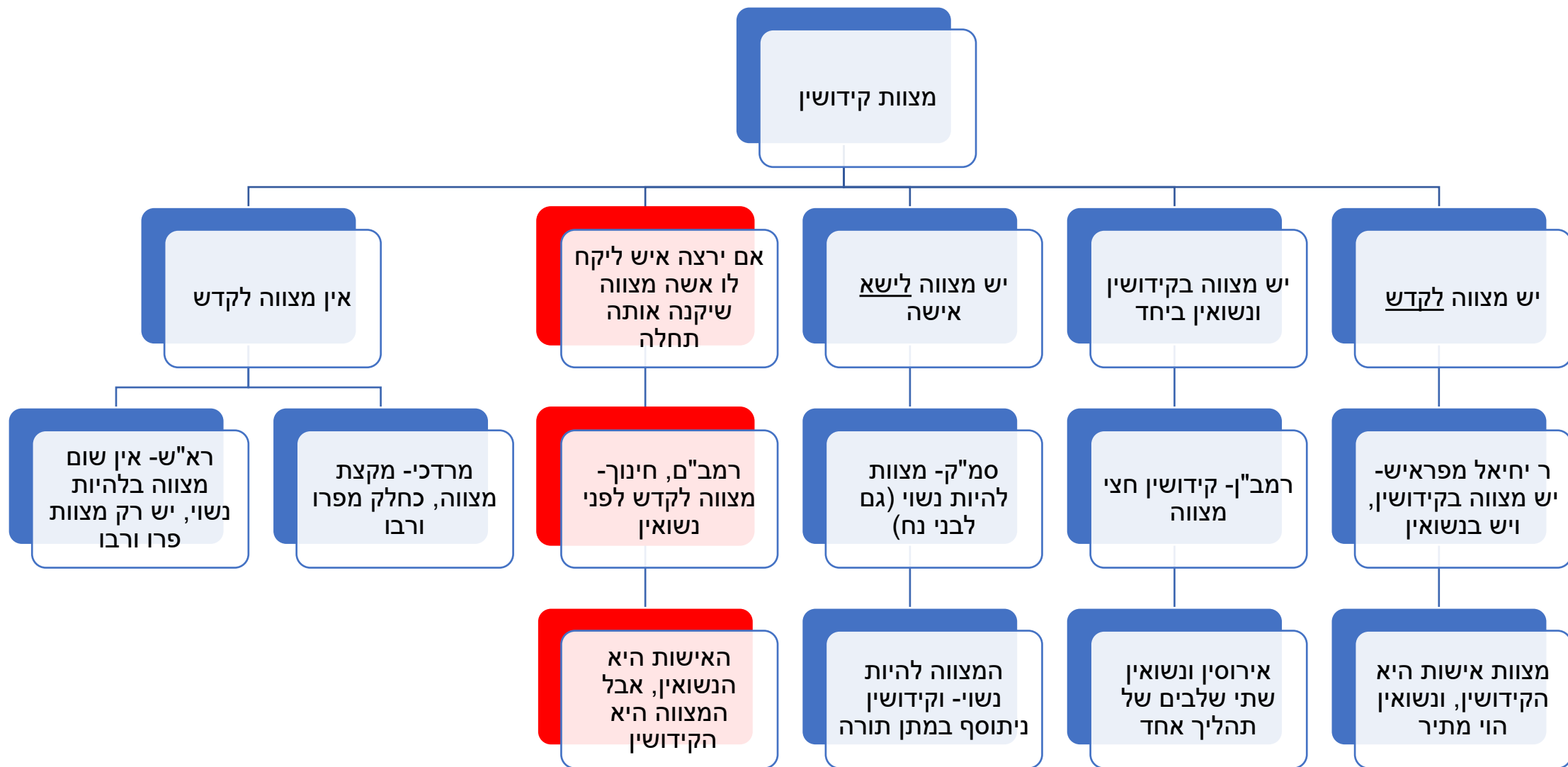
רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה כג

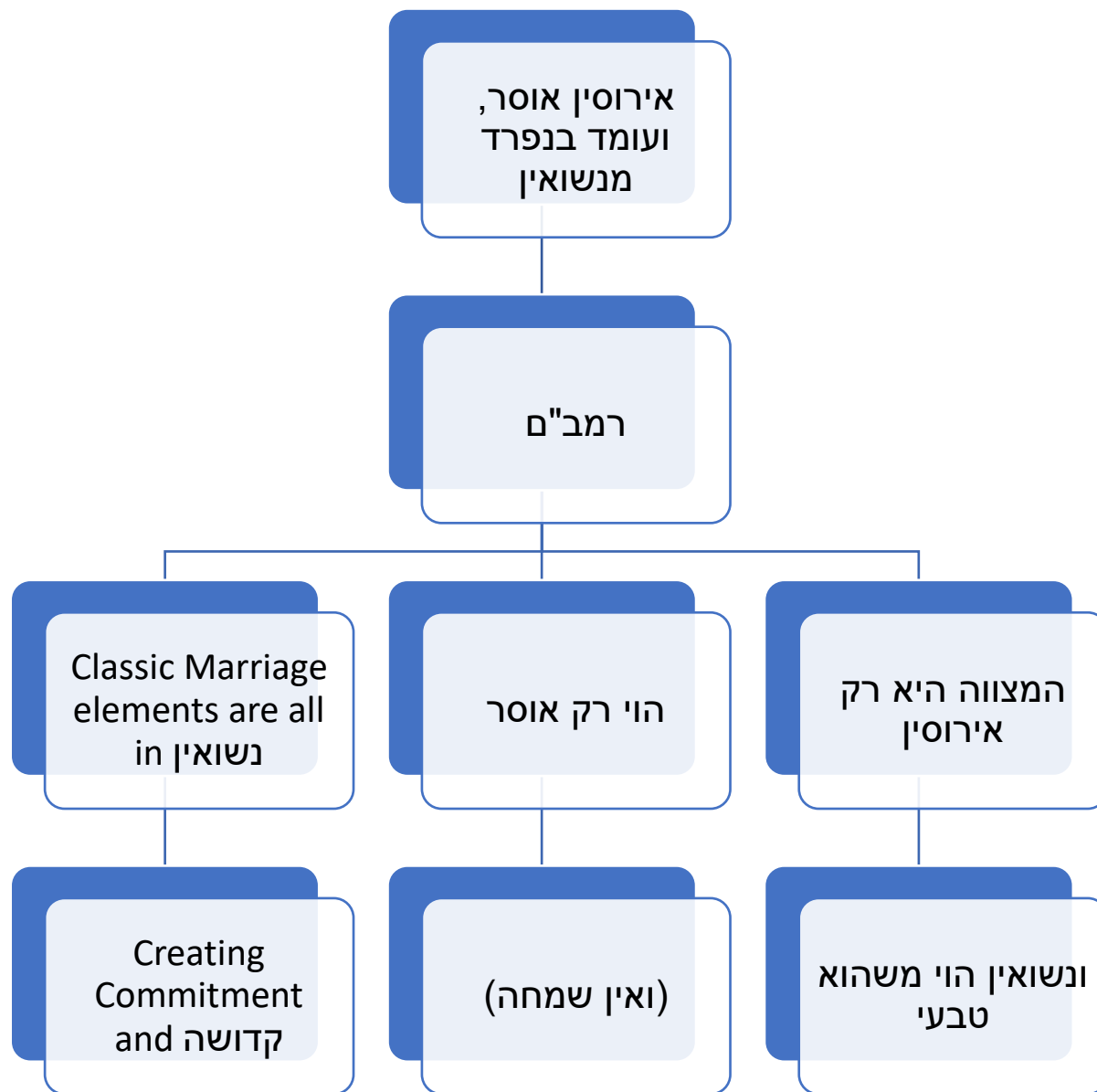
כל המקדש אשה בין על ידי עצמו בין על ידי שליח צריך לברך קודם הקידושין הוא או שלוחו ואחר כך מקדש **כדבר** **שמברכין קודם כל המצות**, ואם קידש ולא בירך לא יברך אחר הקידושין שזו ברכה לבטלה, מה שנעשה כבר נעשה.

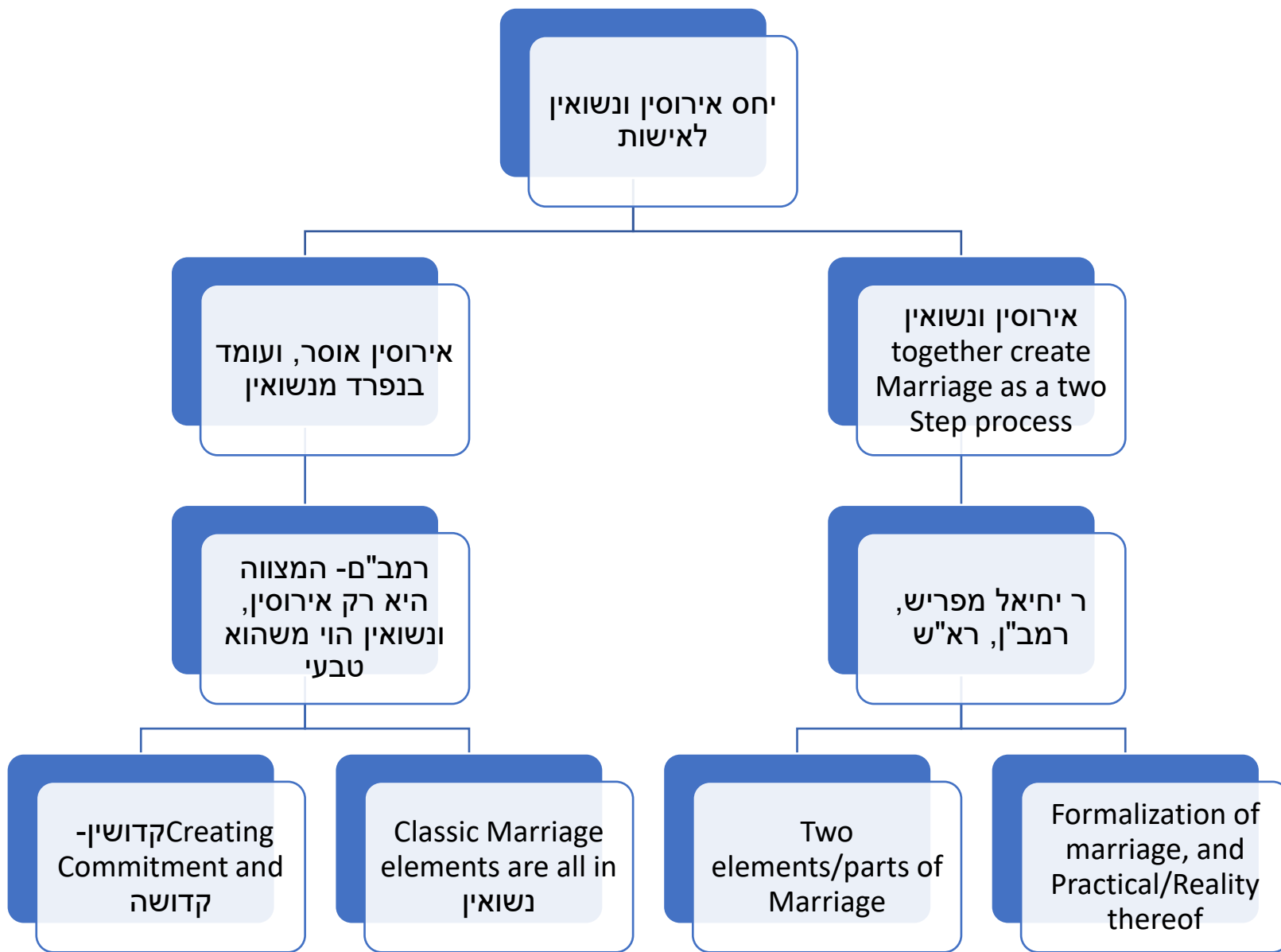

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף ז עמוד ב

תנו רבנן: מברכין ברכת חתנים בבית חתנים, ר' יהודה אומר: אף בבית האירוסין מברכין אותה. אמר אביי: וביהודה שנו, מפני שמתייחד עמה. תניא אידך: מברכין ברכת חתנים בבית חתנים, וברכת אירוסין בבית האירוסין. ברכת האירוסין מאי מברך? רבין בר רב אדא ורבה בר רב אדא, תרוייהו משמיה דרב יהודה אמרי: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על העריות, ואסר לנו את הארוסות, והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה וקדושין. רב אחא בריה דרבא מסיים בה משמיה דרב יהודה: ברוך אתה ה' מקדש ישראל על ידי חופה וקדושין. מאן דלא חתים, מידי דהוה אברכת פירות ואברכת מצות, ומאן דחתים, מידי דהוה אקידושא.

בקידושין שניים

שו"ת מהר"ם מרוטנבורג חלק ד (דפוס פראג) סימן תלב
ומה שנוהגין לחזור ולקדש מי שקידש ע"י שליח נ"ל משום דמצוה בו יותר מבשלוחו מיהו רוב העולם אין נוהגין כן.

שו"ת הריב"ש סימן פב
עוד **שאלת**: ראובן שעשה שליח לקדש לו בעיר אחרת, ואותו שליח קדשה לראובן כדת וכראוי... היצטרך הבעל לקדשה פעם שניה בידו, ולברך ברכת ארוסין פעם אחרת קודם שתכנס לחופה, אם לאו? ... והוא השיב לך, כי **הראב"ד ז"ל כתב בהלכותיו, כי המקדש אשה ע"י שליח, צריך לקדשה פעם שניה בידו, ממה שאמרו חז"ל (בפ' האיש מקדש מא): מצוה בו יותר מבשלוחו....**

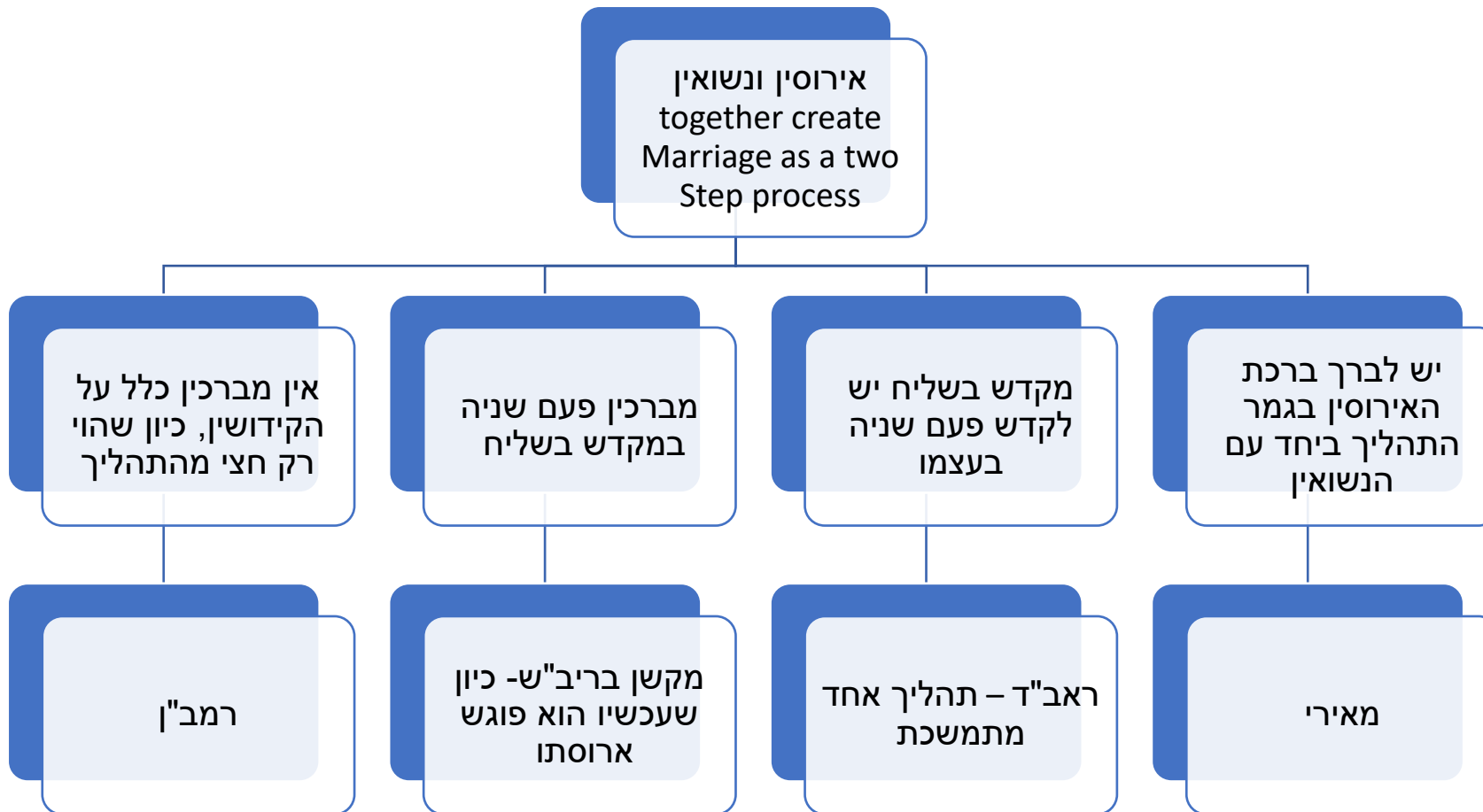
תשובה: אין ספק, שכיון שהאש' והשליח שניהם אומרים שנתקדש' כהוגן למשלח על ידי השליח, הרי היא מקודשת לו ואינה צריכה קדושין אחרים ... ולזה, אם רצה הבעל לחזור ולקדש' בשע' נשואין לרוחא דמילת', כיון שאין כאן עדי' בקדושי השליח, הרשות בידו, ואין מונעים אותו; **אבל לברך ברכת ארוסין, לא, אם לא בלא הזכרת שם שמי'.** **דהוי ברכה שאינה צריכה, והוי אסורא,** ועד אחד נאמן באסורין. ומה שאמר לך ה"ר וידאל אפרים ז"ל, שהראב"ד ז"ל כתב בהלכותיו, שהמקדש ע"י שליח צריך לחזור ולקדש הוא בעצמו בשעת נשואין, ממ"ש (בפרק האיש מקדש): מצוה בו יותר מבשלוחו. **תמהני, פה קדוש כמו הראב"ד ז"ל, איך יאמר דבר זה? כי שם לא אמרו, אלא כשבא לקדשה בתחלה, מצוה בו יותר מבשלוחו, אבל אחר שנתקדשה בשלוחו ויש עדי' כאן, מה מצו' יש לחזור ולקדש' וכבר היא מקודשת ועומדת? ואין זה כי אם פעל הבטלה ויגיעה לריק, דומיא דמאי דמייתי עליה: כי הא דרב ספרא מחרין רישא, ורבא מלח שיבוטא, שאם הי' חרוך או מלוח על ידי אחרי' לא הי' מחרין או מולח שנית.**

ברכה דווקא בשעת החופה

בית הבחירה למאירי מסכת קידושין דף מא עמוד א
{המאירי דן בקידושין על ידי שליח, ושואל האם השליח אמור לברך בשעת
הקידושין}

ולענין ברכה כתבו גדולי המחברים שכל המקדש הן על ידי עצמו הן על ידי שליח
צריך לברך קודם הקדושין ואם קדש ולא בירך לא יברך אחר כן דמאי דהוא.
ומכל מקום קצת גאונים כתבו שאין שליח מברך ואף על פי ששליח של תרומה
מברך בזו הרי נגמרה המצוה על ידו אבל בקדושין לא נגמרה עד כניסה לחפה
ובאותו שעה מברך אף על הקדושין שהרי החפה שירי מצוה הם ועובר לעשיה
מיקרי ואף לשיטה ראשונה יש אומרים שבמקום איסור כגון שלא ראה אותה וקדש
על ידי שליח אינו מברך שאין מברכין על מצוה שיש בה נדנוד כגון שלוח הקן אחר
שלקח האם והבנים וכן בגירושין מצד ששנא המשלח וכן עריפת פטר חמור אחר
שלא פדהו וכן כל כיוצא בזה:

אישות כהליך המתמשך מאירוסין לנשואין

מברך שתי ברכות- צווי דינים

ספר אור זרוע חלק א - הלכות קריאת שמע סימן כה
ודלא כדברי הרב רבי' משה ב"ר מיימון זצ"ל שכתב שאם קדש את האשה ולא ברך קודם קידושין לא יברך אחר קידושין
אפי' לפי דבריו שעושה אותו כברכת המצות מיהו **אנו נהגינן לקדש ואח"כ לברך דאין זו ברכת הקידושין** הואיל שאין
אנו מברכין אקב"ו לקדש את האשה או על קידושי אשה אלא משום חובת אירוסין תקנוה כמו שתקנו שש ברכות לחובת
נישואין ואסר לנו את הארוסות לעצמינו מלאו דלא תסור דכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה ומדרבנן.
הלכות גדולות: מאן דבעי למנסב איתתא מבעי לי' לקדוש' ברישא ולברוכי ברכת אירוסין ולא נברך ברישא טעמא מאי
מכדי אכתי לא קניא לה והיכי מברכי' ואסר לנו את הארוסות אלא לקדש ברישא והדר מברך שבעה ברכות מידי דהוה
אטבילה טעמא מאי טביל והדר מברך משום גברא דלא חזי הכי נמי עד דמקדש לא קני' לה ולא שנא מטבילה ע"כ הלכות
גדולות.

מיהו היכא דמקדש את האשה בכסף ובשטר צריך לברך אקב"ו על קידושי אשה ולא כשמקדש בביאה משום דטריד
בטרדא דמצוה דהכי אמר בירושלמי כל המצות טעונות ברכה בשעת עשייתן חוץ מתקיעה וטבילה וי"א קידושין בבעילה
משמע אבל שאר קידושין כסף או שטר צריכי ברכה בשעת עשייתן לרב הונא ולר' יוחנן עובר לעשייתן וקיימא לן כר' יוחנן
דפליג ארב הונא התם בירושלמי דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן פ' קמא דביצה וכש"כ גבי רב הונא תלמידי' וה"נ פ"ק
דפסחים:

